

Výročná správa
Obce Chrastince
za rok 2013

Ing. Jozef Varga
starosta obce

OBSAH

1. Základná charakteristika obce
 - 1.1 Geografické údaje
 - 1.2 Demografické údaje
 - 1.3 Ekonomické údaje
 - 1.4 Symboly obce
 - 1.5 História obce
 - 1.6 Pamiatky
 - 1.7 Významné osobnosti obce
 - 1.8 Výchova a vzdelávanie
 - 1.9 Zdravotníctvo
 - 1.10 Sociálne zabezpečenie
 - 1.11 Kultúra
 - 1.12 Hospodárstvo
 - 1.13 Organizačná štruktúra obce
2. Rozpočet obce na rok 2013 a jeho plnenie
 - 2.1 Rozpočet obce na rok 2013
 - 2.2 Plnenie rozpočtu príjmov obce k 31.12.2013
 - 2.3 Plnenie rozpočtu výdavkov obce k 31. 12. 2013
 - 2.4 Vyčíslenie prebytku / schodku hospodárenia
3. Bilancia aktív a pasív v roku 2013
4. Prehľad o stave a vývoji dlhu obce k 31. 12. 2013
5. Výsledok hospodárenia v celých eurách
6. Ostatné dôležité informácie
 - 6.1 Prijaté granty a transfery
 - 6.2 Významné investičné akcie v roku 2013
 - 6.3 Predpokladaný budúci vývoj činnosti
 - 6.4 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

1. Základná charakteristika obce

Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Obec je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

1.1 Geografické údaje

Zemepisná šírka:	48° 6´
Zemepisná dĺžka:	19° 15´
Nadmorská výška /stred obce/:	150 m
Nadmorská výška /v chotári/:	140-180 m

Celková rozloha obce: 404 ha

Obec Chrastince leží v Ipeľskej kotline v plytkej dolinke potoka Studienka. Nadmorská výška v strede obce je 150 m n. m. a v chotári 141-180 m n. m. Juhovýchodná časť odlesneného chotára je na okraji zaplavovanej nivy a terasách Ipľa, severozápadná na pahorkatine s plochými rozrezanými chrbtami z mladotret'ohorných uloženín. Má hnedozemné, lužné a nivné pôdy. Na sever a severozápad sa tiahli rozsiahle bukové a dubové lesy, ktoré postupne ustúpili a uvoľnili priestor orným pôdam a na pahorkatinách rozsiahlym vinohradom.

Súčasná krajinná štruktúra

Trvalé trávne porasty

Trvalé trávne porasty sa v riešenom území nachádzajú len na výmere 1,99 ha, čo predstavuje zhruba 0,55 % celkovej výmery poľnohospodárskeho pôdneho fondu a 0,49 % z celkovej výmery k.ú.

Orná pôda a trvalé kultúry

Orná pôda a trvalé kultúry spolu zaberajú plochu o výmere 361,20 ha, z toho orná pôda sa nachádza na ploche 348,98 ha, vinice na ploche 3,6 ha, záhrady na ploche 6,63 ha. Spolu to je 87,30% z celkovej výmery k. ú.

Vodné toky a plochy

Riešeným územím pretekajú dva potoky, Trebušovský a Čebovský. Obidva potoky sa vlievajú do rieky Ipľa. Sprievodná vegetácia vodného toku je významným ekostabilizačným prvkom v krajine.

Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)

- energovody a produktovody
- dopravné objekty a línie
- poľnohospodárske objekty
- lesohospodárske a vodohospodárske objekty
- obytné a administratívne plochy
- sídelná vegetácia

- rekreačno-oddychové, športové a kultúrno-historické objekty

Susedné mestá a obce: Lesenice, Opatovská Nová Ves, Bátorová, Nenince, Čebovce, Slovenské Ďarmoty, Malá Čalomija, Koláre, mesto Veľký Krtíš

1.2 Demografické údaje

Počet obyvateľov: 242

Národnostná štruktúra: slovenská, maďarská, rómska, česká

Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského významu: rímskokatolícka cirkev, evanjelická cirkev augsburského vyznania, reformovaná kresťanská cirkev, kresťanské zbory

1.3 Ekonomické údaje

Nezamestnanosť v obci: 54

Nezamestnanosť v okrese: 23,4 %

1.4 Symboly obce

Erb obce: v modrom štíte na zelenom vrchu, preloženom troma skríženými klasmi pevnosť s palisádou a vežovou bránou, v horných rohoch štátu nebeské telesá – zlatá hviezda a strieborný polmesiac.

Vlajka obce:

Pečať obce:

Symboly obce Chrastince sú zaevidované v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou C-124/2005.

1.5. História obce

Rieka Ipeľ a jej údolie v podstate už od dôb praveku bola vhodná na osídlenie ľuďmi. Archeologické nálezy pochádzajúce z okolitých usadlostí dokazujú, že už v dobe kamennej sa tu usadili rôzne etnické skupiny. Kedysi sa tu rozprestierali rozsiahle bukové a dubové lesy. Časť obce je na okraji zaplavovanej nivy a terasách rieky Ipeľ a časť na pahorkatine. Kvôli tejto výhodnej geologickej polohe bola táto oblasť obývaná a v priebehu stáročí striedaná rôznymi etnickými skupinami, ktoré sa tu snažili usadiť. Túto skutočnosť dokazuje aj archeologický nález Laténskej kultúry t.j. civilizácia ranných Keltov z obdobia približne s pred 2150 rokov (150 p.n.l).

Práve z čias po plienení Tatárov /1242/ pochádza aj prvá písomná zmienka o obci, z roku 1244 z darovacej listiny Uhorského kráľa Bélu IV. V tejto listine roku 1244 kráľ Belo IV. daruje synovi Szügyi Abicka menom Miklós hrad Koarszeg starším menom Haradissa (čítaj Haradišša), poblíž rieky Ipeľ s usadlosťami /Chrastince, Koláre, Riba/, ktoré k tomuto panstvu patria. Táto darovacia listina označuje Chrastince za hranicu hradného statku Koarszeg /Haradissa/.

Pevnosť „Haradissa“ existovala dávno pred plienením Mongolských kmeňov. Pravdepodobne bola predchodcom tohto hradu Avarská, alebo Slovanská pevnosť (Veľkomoravská ríša). Predpokladá sa, že jej názov bol odvodený od slova „Hradište“, ktoré bolo Slovanského pôvodu /Hradište –Hradišťa- Haradišša/ a práve komolením výslovnosti tohto slova medzi prvými maďarskými kmeňmi vznikol názov blízkej pevnosti Haradišša. Názov pevnosti „**Haradišša**“ má nápadnú podobnosť s názvom blízkej usadlosti „**Haraszti**“ (Chrastince) možno aj odvodenie názvu tejto obce súvisí s týmto pomenovaním.

Obec pretrpela útrapy I. aj II. Svetovej vojny, ale prežila, aj keď s množstvom obetí ako toľkokrát v histórii svojej existencie. V archívoch, múzeách resp. starých knižniciach by sa dalo nájsť ešte mnoho zmienok o tejto maličkovej usadlosti. Delenie majetkov, rozsudky, sťažnosti a množstvo rôznych zmienok v starých písomnostiach a listinách počas dlhých stáročí.

Svoj poľnohospodársky ráz a obraz malej tichej dedinky si zachovala dodnes.

Žil tu v mladosti aj známy publicista a pedagóg Ondrej Plachý /1755-1810/.

V roku 1828 mala obec 23 domov a 172 obyvateľov zaoberali sa poľnohospodárstvom a vinohradníctvom.

V roku 1882 Chrastince /Haraszti/ bolo súčasťou Hontianskej župy so sídlom v Šahách okres Balog a v rokoch 1938-1945 bolo pričlenené k Maďarsku. Neskôr okres Modrý Kameň kraj Banská Bystrica do roku 1960. V rokoch 1960-1968 okres Lučenec. Od roku 1968 okres Veľký Krtíš kraj Stredoslovenský /v súčasnosti kraj Banskobystrický/.

Táto takmer 800 ročná usadlosť prežila pustošenie rôznych dobyvateľov, vojny, choroby, chudobu a iné útrapy, ktoré stáročia histórie jej existencie a osud prinášal. Jej obyvatelia boli vždy skromní, prívetiví a otvorení novým myšlienkam. Preto aj dnes sú pripravení priamo otvorene čeliť výzvam budúcnosti a zahájiť svoju novodobú históriu tretieho tisícročia ako malá, ale hrdá usadlosť Európskeho spoločenstva Národov.

Svoj poľnohospodársky ráz a obraz malej tichej dedinky si zachovala dodnes.

1.6 Pamiatky

Rímsko-katolícky kostol – kostol v obci bol postavený v roku 1920 a zasvätený Panne Márii Kráľovnej posvätného ruženca. Nad hlavným oltárom je obraz Panny Márie obklopený anjelmi v oblakoch. Rekonštruovaný bol v rokoch 1961 a v roku 2006.

1.7 Významné osobnosti obce

Ondrej Plachý – V mladosti žil v obci známy publicista a pedagóg Ondrej Plachý – 1755-1810.

1.8 Výchova a vzdelávanie

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci poskytuje:

- Základná škola vo Veľkej Čalomiji
 - Materská škola v obci Lesenice
- Na mimoškolské aktivity je zriadená
- Základná umelecká škola vo Veľkom Krtíši
 - Centrum voľného času vo Veľkom Krtíši

1.9 Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci poskytuje:

- Nemocnica s poliklinikou vo Veľkom Krtíši
- MUDr. Alica Rigoóvá – pediater, MUDr. Júlia Krajčovičová –obvodný lekár pre dospelých

1.10 Sociálne zabezpečenie

Sociálne služby v obci zabezpečuje:

- Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb vo Veľkom Krtíši

1.11 Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje:

- Knižnica v obci Chrastince
- Kino vo Veľkom Krtíši
- Dobrovoľný hasičský zbor
- ČEMADOK
- Poľovnícke združenie
- Včelárske združenie

1.12 Hospodárstvo

Najvýznamnejší poskytovatelia služieb v obci:

Ján Bartoš – maloobchodná činnosť

Július Čierny PPS – Prípravné práce pre stavbu

Ľudovít Kliment – Prípravné práce k realizácii stavby

Tibor Németh – Sprostredkovanie obchodu

Róbert Husár – Murárstvo

Štefan Pažický – Sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu

Gabriel Klapál – Sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu

Jozef Budai - Dokončovacie stavebné práce, sprostredkovanie v oblasti dopravy

Mgr. Ingrid Vargová ATLANTIS – sprostredkovateľská činnosť v oblasti služieb

Alena Roháčová – vedenie účtovníctva

Najvýznamnejšia poľnohospodárska výroba v obci:

Jaroslav Semerád – SHR – výroba poľnohospodárskych výrobkov, iné činnosti

V obci aktívne prevádzkuje svoje podnikanie 10 živnostníkov a 3 právnické osoby.

-Alginit EU, s. r. o.

-Certum, s. r. o.

-ZES-EKO, s. r. o.

1.13 Organizačná štruktúra obce:

Starosta obce: Ing. Jozef Varga

Zástupca starostu obce : Zuzana Čierna

Hlavný kontrolór obce: Ján Šebo

Obecné zastupiteľstvo:

Zuzana Čierna

Edita Mócová

Ján Bajo

Igor Rék

Mgr. Ján Balga

2. Rozpočet obce na rok 2013 a jeho plnenie

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet obce na rok 2013. Obec v roku 2013 zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Rozpočet obce sa vnútorne člení na bežné príjmy a bežné výdavky (ďalej len bežný rozpočet), kapitálové príjmy a kapitálové výdavky (ďalej len kapitálový rozpočet) a finančné operácie. Rozpočet obce bol zostavený ako prebytkový. Hospodárenie obce sa riadilo podľa schváleného rozpočtu na rok 2013.

Celkový rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14. 12. 2012 uznesením č. 4/2012.

2.1 Rozpočet obce na rok 2013

Rozpočet	Bežné	Kapitálové	Fin. operácie	Spolu
Príjmy	58 444,00	117 508,32	0	175 952,32
Výdavky	58 444,00	0	115 528,00	173 972,00

2.2 Plnenie rozpočtu príjmov obce k 31. 12. 2013

a) Príjmy bežného rozpočtu v €:

- TBT zo ŠR – oprava MK	1738,52
- TBT zo ŠR – voľby 2013	1120,00
- TBT zo ŠR – CO skladník	54,00
- TBT zo ŠR – REGOB	78,87
- TBT zo ŠR – školstvo	64,00
- TBT zo ŠR – AČ	2203,75
- Výnos dane od štátu	27750,19
- Výnos dane z pozemkov	7451,20
- Výnos dane zo stavieb	632,72
- Výnos dane za psa	175,14
- Výnos dane z KO	1868,47
- Ostatné príjmy	13124,20

Spolu: **56 261,06**

b) Príjmy kapitálového rozpočtu v €:

- EPFRV – rekonštrukcia MK	52 515,00
- ŠR – rekonštrukcia MK	17 505,00

Spolu: **70 020,00**

Príjmy bežného rozpočtu boli dosiahnuté vo výške 56 261,06 €, čo predstavuje plnenie na 94,26 %, kapitálové príjmy boli dosiahnuté vo výške 70 020,00 €, čo predstavuje plnenie na 59,59 %. Obec v roku 2013 nemala príjmové finančné operácie.

2.3 Plnenie rozpočtu výdavkov obce k 31. 12. 2013

a) Výdavky bežného rozpočtu v €:

- bežné výdavky	50 878,33
-----------------	-----------

Spolu: **50 878,33**

b) Výdavky kapitálového rozpočtu v €:

- kapitálové výdavky	425,00
----------------------	--------

Spolu: **425,00**

c) Výdavkové finančné operácie v €:

- finančné operácie	74 632,00
---------------------	-----------

Spolu: **74 632,00**

Výdavky bežného rozpočtu boli dosiahnuté vo výške 50 878,33 € čo predstavuje 87,05 %, výdavky kapitálového rozpočtu boli 425,00 € čo predstavuje 106,25 % a výdavkové finančné operácie vo výške 74 632,00 t. j. 64,60 %

2.4 Vyčíslenie prebytku /schodku hospodárenia

Výsledkom hospodárenia obce za rok 2013 je prebytok vo výške **74 977,73 €** zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p.. je zdrojom prijatého kapitálového transferu z EPFRV a ŠR na rekonštrukciu miestnych komunikácií a rezervného fondu.

Zostatok finančných operácií v sume -74 632,00 € bol v roku 2013 krytý prebytkom bežného rozpočtu a prijatým kapitálovým transferom.

3. Bilancia aktív a pasív v roku 2013

Strana aktív	Bežné účtovné obdobie - brutto	Bežné účtovné obdobie - korekcia	Bežné účtovné obdobie – netto	Predchádzajúce obdobie
Spolu majetok	207922,17	27745,00	180177,17	183321,96
Neobežný majetok	202735,20	27745,00	174990,20	178151,20
Dlhodobý hmotný majetok	158501,20	27745,00	130756,20	133917,20
Z toho:				
Pozemky	2597,22	0	2597,22	2597,22
Stavby	139465,42	24105,00	115360,42	68787,00
Samostatne hnutelné veci	3640,00	3640,00	0	0
Drobný dlhodobý HM	0	0	0	0
Obstaranie DHM	12798,56	0	12798,56	62532,98
Dlhodobý finančný majetok	44234,00	0	44234,00	44234,00
Z toho:				
Realizovateľné CP	44234,00	0	44234,00	44234,00
Obežný majetok	5186,97	0	5186,97	5166,57
Z toho:				
Krátkodobé pohľadávky	4227,33	0	4227,33	4619,67
Z toho:				
Odberatelia	1560,00	0	1560,00	3500,00
Pohľadávky z nedaň. príjmov obcí	1641,52	0	1641,52	240,00
Pohľadávky z daň príjmov obcí	839,30	0	839,30	879,67
Finančné účty súčet	959,64	0	959,64	546,90
Z toho:				
Pokladnica	593,32	0	593,32	460,12
Bankové účty	366,32	0	366,32	86,78
Časové rozlíšenie	0	0	0	4,19
Z toho:				

Náklady budúcich období	0	0	0	4,19
Kontrolné číslo súčet	831688,68	110980,00	720708,68	733283,65

Strana pasív	Bežné účtovné obdobie	Predchádzajúce obdobie
Vlastné imanie a záväzky	180177,17	183321,96
Vlastné imanie súčet	29395,25	35606,45
Výsledok hospodárenia	29395,25	35606,45
Nevysporiadaný výsledok z min. rokov	35606,65	44700,55
Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	-6211,40	-9094,10
Záväzky súčet	83275,67	147157,83
Dlhodobé záväzky súčet	113,69	41,54
Z toho:		
Záväzky zo soc. fondu	113,69	41,54
Krátkodobé záväzky súčet	28919,98	18242,29
Z toho:		
Dodávatelia	4564,15	2679,44
Iné záväzky	2223,72	556,11
Zamestnanci	14583,33	6895,10
Ostat. záväzky voči zamestnancom	3338,71	4259,60
Zúčtovanie s orgánmi sociál. a zdrav. poistenia	881,10	2222,75
Ostatné priame dane	3328,97	1629,29
Bankové úvery a výpomoci	54242,00	128874,00
Z toho:		
Bežné bankové úvery	54242,00	128874,00
Časové rozlíšenie:	67506,25	557,68
Z toho:		
Výdavky budúcich období	990,61	557,68
Výnosy budúcich období	66515,64	0
Kontrolné číslo súčet	653202,43	732730,16

4. Prehľad o stave a vývoji dlhu obce k 31. 12. 2013

Obec eviduje pohľadávky vo výške 4 227,33 €.

Záväzky obec vykazuje vo výške 83 275,67 €.

Finančný majetok obce k 31. 12. 2013 je v hodnote 959,64 €.

5. Výsledok hospodárenia v celých eurách

Názov	Bežné účt. obd. Hlavná činnosť	Bežné účt. obd. Podnik. činnosť	Bežné účt. obd. Spolu	Predchádzajúce obdobie
Náklady	63613,97	0,00	63613,97	53205,43
50-Spotrebované nákupy	7811,82	0,00	7811,82	7917,01
51- Služby	11854,40	0,00	11854,40	9507,70
52-Osobné náklady	35405,87	0,00	35405,87	28806,49
53-Dane a poplatky	0,00	0,00	0,00	0,00
54- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	1971,62	0,00	1971,62	3593,19
55-Odpisy, rezervy a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	4270,00	0,00	4270,00	1869,13
56-Finančné náklady	2300,26	0,00	2300,26	1511,91
57-Mimoriadne náklady	0,00	0,00	0,00	0,00
58-Náklady na transfery a náklady z odvodov príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00
Výnosy	57402,57	0,00	57402,57	44111,33
60-Tržby za vlastné výkony a tovar	6130,00	0,00	6130,00	76,00
61-Zmena stavu vnútroorganizačných služieb	0,00	0,00	0,00	0,00
62-Aktivácia	0,00	0,00	0,00	0,00
63-Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	38936,37	0,00	38936,37	36788,12
64-Ostatné výnosy	1780,50	0,00	1780,50	5210,00
65-Zúčtovanie rezerv a OP z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	330,00	0,00	330,00	0,00
66-Finančné výnosy	230,20	0,00	230,20	17,39
67-Mimoriadne výnosy	0,00	0,00	0,00	0,00
69- Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v RO a PO zriadených obcou alebo VÚC	9995,50	0,00	9995,50	2019,82
Výsledok hospodárenia /+kladný VH, - záporný VH/	-6211,40	0,00	-6211,40	-9094,10

6. Ostatné dôležité informácie

6.1. Prijaté granty a transfery

V roku 2013 obec prijala nasledovné granty a transfery:

Poskytovateľ	Účelové určenie grantov a transferov	Suma prijatých prostriedkov v €
PPA - EPFRV	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	52 515,00
PPA - ŠR	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	17 505,00
ŠR	Cestná infraštruktúra	1738,52

V roku 2013 obec neposkytla zo svojho rozpočtu žiadne dotácie.

6.2 Významné investičné akcie v roku 2013

- rekonštrukcia miestnych komunikácií v obci Chrastince

6.3 Predpokladaný budúci vývoj činnosti

Predpokladané investičné akcie realizované v budúcich rokoch:

- Vypracovanie projektovej dokumentácie pre investičné projekty a spracovanie územnoplánovacích podkladov podľa potreby
- Vybudovanie kanalizačnej sústavy s čistiarnou odpadových vôd
- Oprava miestnych komunikácií a rekonštrukcia chodníkov o obci
- Vybudovanie a rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- Areál kultúrno-spoločenského centra v obci Chrastince, výstavba športového areálu a multifunkčného a detského ihriska
- Zberný dvor separovaného odpadu – Chrastince
- Vybudovanie – protipovodňovej Retenčnej nádrže
- Rekonštrukcia budovy OcÚ – zlepšenie energetickej efektívnosti budovy
- Rekonštrukcia zvonice
- Spracovanie propagačného a informačného materiálu o obci a aktivitách v obci „Obecné noviny“
- Zapojenie sa do národného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“
- Zapojenie sa do národného projektu „Terénna sociálna práca“
- Vybudovanie obecnej oddychovej zóny
- Verejné priestranstvá a parky v obci Chrastince
- Likvidácia divokej skládky odpadu v katastrálnom území obce
- Hasičská zbrojnica – Dobrovoľný hasičský zbor obce Chrastince
- Dotácie z MV SR pre Dobrovoľný hasičský zbor obce Chrastince -priebežne ročne
- Podpora inovácie a konkurencieschopnosti nových a jestvujúcich podnikateľských aktivít
- Rozvoj ľudských zdrojov – rekvalifikačné kurzy, vzdelávanie v základnej škole – v oblasti PC, cudzích jazykov, záujmové krúžky, rekvalifikácie nezamestnaných, environmentálne vzdelávanie
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie
- Vzdelávanie marginalizovanej rómskej komunity
- Diverzifikácia poľnohospodárskych činností
- Vybudovanie a vybavenie komunitného centra resp. denného stacionáru

6.4 Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Obec nezaznamenala žiadnu udalosť osobitného významu po skončení účtovného obdobia.

Vypracoval: Ing. Jozef Varga

Predkladá: Ing. Jozef Varga
Starosta obce Chrastince

V Chrastinciach, 1. 12. 2014